

Dadansoddi ar gyfer Polisi

Analysis for Policy

Rhif Ymchwil Gymdeithasol:

65/2024

Dyddiad cyhoeddi: 05/09/2024

Adolygiad o ryddhad ardrethi busnes ar gyfer eiddo gofal plant cofrestredig, 2024

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

This document is also available in English.

OGI © Hawlfraint y Goron ISBN Digidol 978-1-83625-613-7

Adolygiad o ryddhad ardrethi busnes ar gyfer eiddo gofal plant
cofrestredig, 2024

Awdur:

Dr Jack Watkins

Adroddiad Ymchwil Llawn: Watkins, J. (2024). Adolygiad o ryddhad ardrethi
busnes ar gyfer eiddo gofal plant cofrestredig, 2024. Caerdydd: Llywodraeth
Cymru, rhif adroddiad GSR 65/2024

Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/adolygiad-o-ryddhad-ardrethi-busnes-ar-gyfer-eiddo-gofal-plant-cofrestredig-2024>

Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â:

Enw: Dr Jack Watkins

Adran: Isadran Cefnogi Tystiolaeth Cydraddoldeb, Tlodi a Phlant

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: ymchwil.plantatheuluoedd@llyw.cymru

1. Cyflwyniad

- 1.1. Mae Ardrethi annomestig (a elwir hefyd yn ardrethi busnes) yn daliadau ar eiddo annomestig neu fusnes sy'n helpu i dalu am wasanaethau lleol. Cyflwynodd Llywodraeth Cymru gynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach (SBRR) parhaol i gefnogi busnesau bach gyda'u biliau ardrethi annomestig yn 2018. Roedd hyn yn cynnwys cynyddu'r rhyddhad sydd ar gael i ddarparwyr gofal dydd cofrestredig. Mae'r cynllun yn cael ei weinyddu gan awdurdodau lleol ac mae'n cael ei gymhwysu'n awtomatig i filiau talwyr ardrethi cymwys.
- 1.2. Ers mis Ebrill 2019, gall darparwyr gofal dydd cofrestredig yng Nghymru dderbyn rhyddhad ardrethi o 100%. Ym mis Medi 2021, i gydnabod yr heriau ariannol a wynebodd y sector yn dilyn y pandemig a chan dynnu ar y dystiolaeth a gynhwysir yn ein hadolygiad a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2021, estynnwyd y rhyddhad ardrethi busnesau bach lefel uwch ar gyfer eiddo gofal plant cofrestredig i fis Mawrth 2025.
- 1.3. Cafodd y rhaglen Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach ehangach yng Nghymru ei gwerthuso yn 2010.¹ Canfu'r gwerthusiad hwn gefnogaeth eang i ryddhad ardrethi gan fuddiolwyr, fel y gellid disgwyl, yn ogystal â barn rhanddeiliaid eraill bod y cynllun yn deg ac yn hawdd cael mynediad ato. Nododd y gwerthusiad fod y dull yng Nghymru, ar adeg ysgrifennu, yn wahanol i eraill yn y DU wrth geisio darparu cymorth wedi'i dargedu i sectorau penodol, gan gynnwys gofal plant.
- 1.4. Gwnaed gwaith ymchwil pellach ar raglen ehangach Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach yn 2021 drwy arolwg o fusnesau a gefnogir (n=501).² Ni chynhyrchodd y gwaith ymchwil hwn unrhyw ganfyddiadau sy'n benodol i ddarparwyr gofal plant. Fodd bynnag, mae canfyddiadau ehangach y gwaith ymchwil hwn yn awgrymu:
  - nad oedd hyd at draean o fusnesau bach perthnasol yn ymwybodol o unrhyw gynlluniau rhyddhad ardrethi, er y gallant elwa ohonynt;
  - amlygodd y rhai a gafodd eu cefnogi fanteision yn cynnwys cynaliadwyedd busnes, yn enwedig mewn cymunedau gwledig neu ddifreintiedig.
- 1.5. Mae asesu effaith economaidd rhyddhad ardrethi busnesau bach yn gymhleth oherwydd cyfyngiadau data a'r her o briodoli effaith, yn enwedig mewn cyd-destun newid economaidd. Amlygwyd hyn mewn gwerthusiad cyhoeddus o Gynllun Bonws Busnesau Bach Llywodraeth yr Alban.³ Ni allai'r gwaith ymchwil hwn ddod o hyd i dystiolaeth bod rhyddhad ardrethi wedi cael effeithiau cadarnhaol ar weithgarwch, twf neu gyflogaeth busnesau, er bod adlewyrchiadau gan fusnesau a gefnogir yn gadarnhaol.

---

¹ [Gwerthusiad o'r cynllun rhyddhad ardrethi i fusnesau bach yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

² [Rhyddhad ardrethi busnesau bach: dadansoddiad arolwg | LLYW.CYMRU](#)

³ [Dogfennau ategol - Small Business Bonus Scheme: evaluation - gov.scot \(www.gov.scot\)](#)

- 1.6. Serch hynny, mae'n bosibl damcaniaethu effaith bosibl y cynllun yng Nghymru drwy asesu cyfraniad y sector ac ystyried effaith bosibl costau safleoedd/gweithredu.
- 1.7. Ers yr adeg hon, mae Llywodraeth Cymru wedi casglu gwybodaeth fonitro ac wedi ystyried dystiolaeth ehangach i ystyried effaith y cynllun. Mae'r adroddiad hwn yn darparu adolygiad o'r dystiolaeth hon, gan gynnwys:
- Data bilio ardrethi annomestig awdurdodau lleol;
  - Data a gesglir drwy Arolygiaeth Gofal Cymru;
  - Data a gesglir drwy arolwg Llywodraeth Cymru o ddarparwyr gofal plant ar eu hincwm a'u gwariant;
  - Canfyddiadau Galwad Llywodraeth Cymru am Dystiolaeth drwy randdeiliaid yn y sector.

2. Cefndir

- 2.1. Cytunwyd ar y cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach lefel uwch ar gyfer darparwyr gofal dydd yng Nghymru i gydnabod rôl galluogwr economaidd allweddol y sector wrth gefnogi rhieni a gofalwyr i gael mynediad a pharhau i fod mewn cyflogaeth. Ei nod hefyd yw helpu darparwyr i ddod yn fwy sefydledig ac i weithredu a thyfu.
- 2.2. Mae gan y sector gofal plant fodel gweithredu busnes unigryw, ac mae'n ddarostyngedig i Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer Rheoleiddio Gofal Plant (NMS) Llywodraeth Cymru. Mae'r safonau rheoleiddio hyn, er eu bod yn hynod bwysig ar gyfer diogelu plant, yn gosod nifer o gyfyngiadau ariannol ar ddarparwyr gofal plant sy'n golygu y gall eu hardrethi annomestig gynrychioli cyfran uwch o'r costau i'r sector o'u cymharu â busnesau bach eraill.
- 2.3. Mae Awdurdodau Lleol yn ymgysylltu â darparwyr gofal plant preifat i ddarparu addysg feithrin a rhaglenni Dechrau'n Deg (ac mewn rhai ardaloedd i ddarparu darpariaeth feithrin o fewn ysgolion). Mae darparwyr gofal plant a chwarae yn aml yn ystyried ardrethi busnes fel polisi treth annheg, er y gallai hynny fod yn seiliedig yn rhannol ar ragdybiaeth anghywir nad yw eiddo'r sector cyhoeddus (ee ysgolion) yn ddarostyngedig i rwymedigaethau ardrethi annomestig. Hefyd, nid yw ysgolion yn ysgwyddo cost reoleiddio gyfredol o ystyried eu bod yn cael eu categoreiddio fel gwasanaethau cyhoeddus.
- 2.4. Mae cyrff cynrychioliadol y sector wedi dadlau y dylai busnesau gofal plant gael eu heithrio rhag talu ardrethi busnes gan eu bod yn darparu gwasanaeth hanfodol i rieni a phlant. Maent wedi'u heithrio rhag TAW oherwydd bod CThEF yn ystyried bod y sector yn darparu gwasanaethau lles i blant ac felly nid ydynt yn cael eu hystyried fel rhai sy'n gweithredu yn y farchnad nwyddau a gwasanaethau arferol. Mae'r National Day Nurseries Association wedi lansio [deiseb](#) i gael gwared ar ardrethi busnes ar gyfer darparwyr blynyddoedd cynnar yn Lloegr⁴.
- 2.5. Yn dilyn gwerthusiad a gyhoeddwyd yn 2022, mae Rhyddhad Meithrinfeydd Dydd yn yr Alban wedi'i ymestyn am gyfnod amhenodol y tu hwnt i 30 Mehefin 2023, gan ddarparu sicrwydd a chefnogaeth i'r sector⁵.
- 2.6. Mae Rheoliadau Ardrethi Annomestig (Rhyddhad Meithrinfeydd Dydd) (Yr Alban) 2018 yn darparu rhyddhad ardrethi i dalwyr trethi, sy'n meddiannu meithrinfa ddydd. Mae rhyddhad meithrinfeydd dydd ar gyfer eiddo a ddefnyddir yn gyfan gwbl, neu'n bennaf, fel ysgol feithrin o fewn ystyr adran 135 o Ddeddf Addysg (Yr Alban) 1980 (b) sydd hefyd yn darparu gofal dydd i blant (fel y'i diffinnir ym mharagraff 13 neu atodlen 12 o Ddeddf Diwygio Gwasanaethau Cyhoeddus (Yr Alban) (2010). Nid oes rhaid i unrhyw eiddo sy'n bodloni'r meini prawf uchod dalu unrhyw ardrethi.

---

⁴ [petition-launched-to-scrap-business-rates-for-early-years-provider \(NDNA\)](#)

⁵ [Llywodraeth yr Alban \(2022\) Nursery Rates Relief: Evaluation](#)

- 2.7. Ar 18 Mawrth 2020, cyhoeddodd Llywodraeth y DU y Disgownt ar Ardrethi Busnes i Feithrinfeydd 2020-21 fel rhan o'r ymateb i'r pandemig COVID-19.
- 2.8. Ar hyn o bryd, nid oes rhyddhad ardrethi busnes penodol ar gyfer meithrinfeydd dydd yn Lloegr er y gallai lleoliadau meithrin fod yn gymwys i gael y rhyddhad sydd ar gael yn gyffredinol i fusnesau bach.

3. Data bilio ardrethi annomestig awdurdodau lleol

- 3.1. Mae'r adran hon yn cyflwyno data ar faint y cynllun, yn seiliedig ar ddata bilio ardrethi annomestig awdurdodau lleol ar gyfer Cymru. Mae'n cynnwys data 2023-2024 ac yn gwneud cymariaethau â blynyddoedd cynharach.
- 3.2. Mae'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach lefel uwch ar gyfer safleoedd gofal plant yn rhoi rhyddhad i rai darparwyr gofal plant a fyddai fel arall wedi derbyn y cymorth a oedd ar gael cyn 2019/20. Roedd hyn ar ffurf lefel uwch mwy cymedrol y cynllun rhyddhad ardrethi busnesau bach cyffredinol. Yn benodol, mae hyn yn cwmpasu:
- busnesau gofal plant gyda safle sydd â gwerth ardrethol o lai na £6,000, a fyddai fel arall yn derbyn rhyddhad ardrethi 100%; a
  - busnesau gofal plant sydd â safleoedd â gwerth ardrethol rhwng £6,000 a £20,000 (yn hytrach na'r £12,000 arferol), a fyddai fel arall yn derbyn rhyddhad ardrethi o raddau amrywiol, er y bydd yn llai na 100% o rhyddhad ardrethi.
- 3.3. Felly mae'r gwerth ychwanegol a grëir gan y cynllun safleoedd gofal plant yn gyfyngedig i rai o'r busnesau hynny sydd â gwerth ardrethol uwch na £6,000.
- 3.4. At ei gilydd, roedd amcangyfrif o 571 o safleoedd gofal plant a oedd yn gymwys i gael rhyddhad ardrethi busnes drwy'r cynllun safleoedd gofal plant yn 2023-2024. Amcangyfrifwyd bod cyfanswm rhyddhad o £3.37 miliwn yn cael ei ddarparu drwy'r cynllun yn y flwyddyn honno. Mae Tabl 1 isod yn dangos dosbarthiad cymharol safleoedd gofal plant a'r rhyddhad ardrethi yn ôl gwerth ardrethol.

Tabl 1 – Safleoedd gofal plant a rhyddhad ardrethi yn ôl gwerth ardrethol, 2023

Gwerth Ardrethadwy	Nifer yr Eiddo	Canran yr holl eiddo	Cyfanswm SBRR	Canran yr holl SBRR
Hyd at £6,000	126	22%	£212,688.00	6%
Rhwng £6,001 a £20,500	337	59%	£1,665,603.00	49%
£20,501 ac uwch	108	19%	£1,495,460.00	44%
Cyfanswm	571		£3,373,751.00	

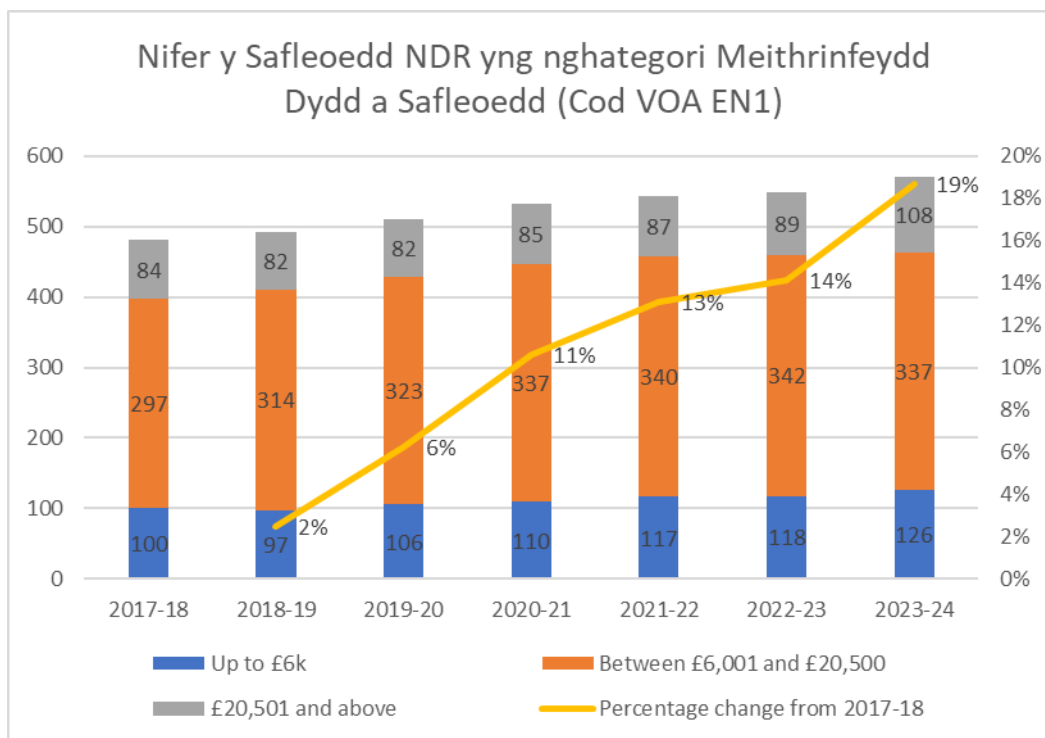
Ffynhonnell: Data biliau ardrethi annomestig gan awdurdodau lleol

- 3.5. Mae Tabl 1 yn dangos bod gan 22% o'r safleoedd a gefnogir (n=126) werth ardrethol hyd at £6,000, ac felly byddent wedi bod yn gymwys i gael rhyddhad ardrethi o 100% hyd yn oed pe na bai'r cynllun gofal plant yn bodoli. Roedd gan 59% (n=337) werth ardrethol rhwng £6,000 a £20,500 ac felly byddent wedi bod

yn gymwys i gael rhywfaint o ryddhad ardrethi o dan y cymorth a oedd ar gael cyn 2019-20, tra na fyddai 19% (n=108) wedi derbyn unrhyw ryddhad ardrethi fel arall.

- 3.6. Mae Tabl 1 uchod yn dangos bod dosbarthiad safleoedd yn ôl band gwerth ardrethol yn wahanol i ddsosbarthiad gwerth rhyddhad ardrethi yn ôl band gwerth ardrethol, gyda thua 44 y cant o'r gwerth yn cael ei ddyfarnu i'r 19 y cant o safleoedd sydd â gwerth ardrethol dros £20,500. Mae hyn yn debygol o adlewyrchu gwerth uwch y safleoedd hyn, ac felly'r gost uwch o ddarparu rhyddhad. Mewn cyferbyniad, dim ond 6 y cant o werth y cynllun a ddsosbarthwyd i safleoedd â gwerth ardrethol o hyd at £6,000. Mae hyn yn awgrymu bod y cynllun yn cynrychioli buddsoddiad ychwanegol sylweddol i'r sector.
- 3.7. Mae nifer y safleoedd sy'n gymwys i gael rhyddhad ardrethi drwy'r cynllun gofal plant wedi cynyddu ym mhob blwyddyn ers i'r cynllun ddechrau. Mae Ffigur 1 isod yn dangos y bu cynnydd mewn eiddo cymwys o fewn pob band, yn ogystal â chynnydd canrannol cyson o'i gymharu â 2017–18.

Ffigur 1. Nifer y safleoedd ardrethi annomestig yng nghategori Meithrinfeydd Dydd a Safleoedd, a'r newid canrannol, 2017–18 – 2023–24

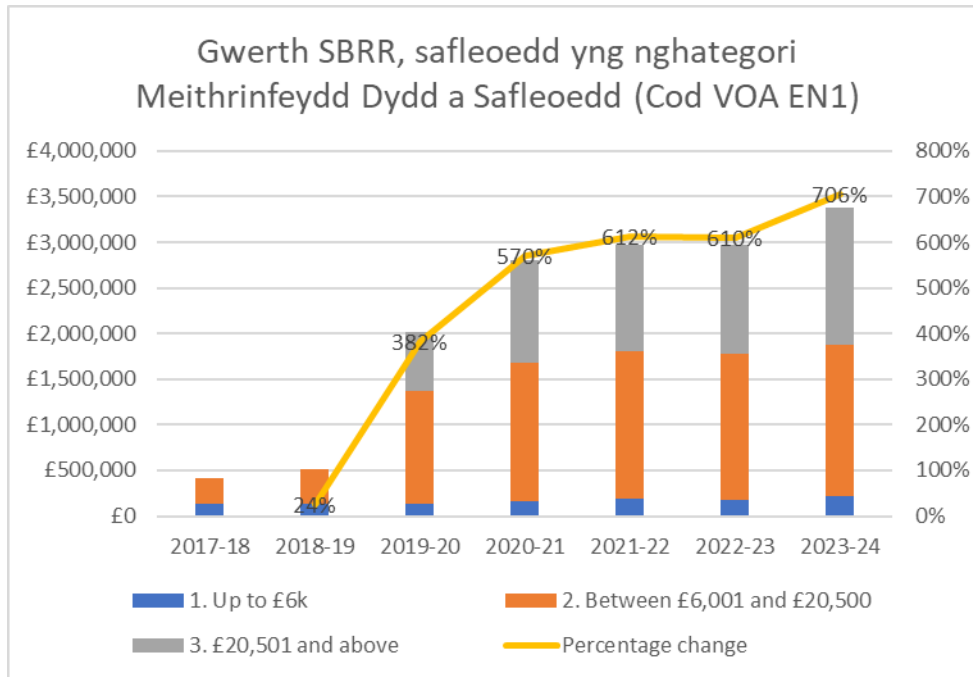

Ffynhonnell: Data biliau ardrethi annomestig gan awdurdodau lleol

- 3.8. Mae Ffigur 2 isod yn dangos, o'i gymharu â'r newid yn nifer yr eiddo, fod cynnydd sydyn wedi bod yn swm y rhyddhad a ddarperir fel rhan o'r cynllun. Mae'r ffigur hwn yn dangos mai'r cynnydd mwyaf yng ngwerth y cynllun oedd yn y tair blynedd gyntaf, cyn yr adnewyddiad yn 2021.

Ffigur 2. Gwerth rhyddhad ardrethi, safleoedd yng nghategori Meithrinfeydd Dydd a Safleoedd a newid canrannol, 2017–18 – 2023–24

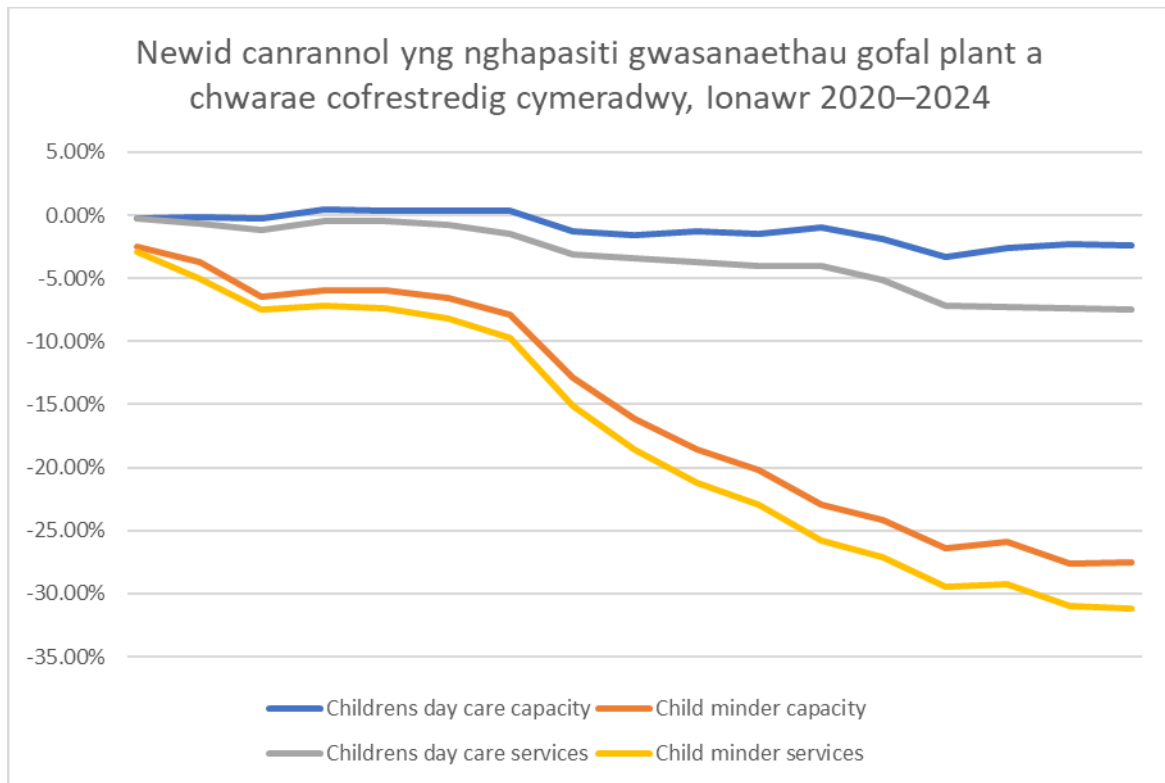

Ffynhonnell: Data biliau ardrethi annomestig gan awdurdodau lleol

- 3.9. Mae cymharu ffigurau 1 a 2 yn dangos bod eiddo gwerth uwch (gyda gwerth ardrethol o £20,501 ac uwch) yn cynrychioli cyfran fwy o gyfanswm gwerth na nifer yr eiddo, sy'n deillio o'r gost uwch o ddarparu rhyddhad i'r eiddo hyn.
- 3.10. Gan fod rhyddhad ardrethi fel arfer yn cael ei gymhwysu'n awtomatig heb fod angen i fuddiolwyr wneud ceisiadau, mae'r codiadau hyn yn debygol o adlewyrchu newidiadau yn y safleoedd sy'n cael eu defnyddio gan ddarparwyr gofal plant cymwys. Yn benodol, efallai y bydd yn awgrymu bod nifer cynyddol o fusnesau gofal plant yn defnyddio safleoedd na fyddai wedi bod yn gymwys i gael rhyddhad ardrethi yn flaenorol.
- 3.11. Daw'r cynnydd hwn yn nifer y safleoedd gofal plant a gefnogir er gwaethaf gostyngiad cyffredinol yng nghyfanswm nifer y gwasanaethau gofal plant cymeradwy cofrestredig yn ystod yr un cyfnod. Mae Ffigur 3 isod yn dangos y newid yn nifer y gwasanaethau ac uchafswm capasiti gwasanaethau fel newid canrannol o Ionawr 2020 i Ionawr 2024.⁶ Mae'r ffigur yn dangos bod nifer y gwasanaethau gofal dydd plant (y rhai sy'n darparu gofal wedi'u lleoli mewn canolfannau, ac felly byddant, o bosibl, yn gymwys ar gyfer y cynllun) wedi gostwng bob blwyddyn ers 2019, fodd bynnag, ar gyfradd is na gwarchodwyr plant. Yn yr un modd, mae'r ffigur yn dangos bod y newid canrannol yng nghapasiti darparwyr gofal dydd plant wedi bod yn llai na 5%.

⁶ Mae'r uchafswm capasiti yn cyfeirio at nifer y plant y caniateir iddynt fod ar safle'r gwasanaethau ar unrhyw un adeg, yn unol â'u cofrestrriad.

Ffigur 3. Newid canrannol yn nifer y gwasanaethau gofal plant a chwarae cofrestredig cymeradwy ac o ran capasiti, Ionawr 2020–2024

Ffynhonnell: Cofrestr Arolygiaeth Gofal Cymru

3.12. Mae hyn yn dangos tuedd hirdymor yn y sector gofal plant lle mae darparwyr gofal dydd plant sy'n fwy o faint yn cynrychioli cyfran gynyddol o wasanaethau a chapasiti. Gyda'i gilydd, mae hyn yn awgrymu bod cyfraddau lefel uwch y cynllun rhyddhad ardrethi yn debygol o fod yn cyrraedd cyfran uwch o'r sector gofal plant cyfan nag yn y gorffennol, a bod hyn yn debygol o ddeillio o newydd-ddyfodiaid i'r sector yn defnyddio safleoedd sy'n caniatáu mwy o gapasiti na'r rhai sy'n gadael y sector. Yn unol â hyn, dengys Tabl 2 isod fod cyfran yr holl ddarparwyr gofal dydd plant cymeradwy cofrestredig sy'n cael eu cefnogi gan y cynllun wedi cynyddu o 28% i 33%.

Tabl 2 – Nifer a chyfran y gwasanaethau gofal dydd i blant a gefnogir gan ryddhad ardrethi, 2021 a 2023

Gwerth ardrethol safleoedd a gefnogir	2020–21	Canran y gwasanaethau cofrestredig	2023–24	Canran y gwasanaethau cofrestredig
Hyd at £6,000	110	6%	126	7%
Rhwng £6,001 a £20,500	337	18%	337	19%
£20,501 ac uwch	85	5%	108	6%
Cyfanswm y safleoedd a gefnogir	532	28%	571	33%
Cyfanswm y safleoedd gofal dydd plant ar gofrestr AGC	1,868		1,729	

Ffynhonnell: Data biliau ardrethi annomestig gan awdurdodau lleol a chofrestr Arolygiaeth Gofal Cymru

4. Cyfraniad y sector gofal plant i economi Cymru

- 4.1. Mae cyfanswm y rhyddhad ardrethi a hawliwyd hyd yma yn gyfraniad ariannol bach iawn o'i gymharu â gwerth amcangyfrifedig y sector gofal plant i economi Cymru. Amcangyfrifodd adolygiad annibynnol yn 2018 fod cyfraniad economaidd rhieni sy'n gallu gweithio oherwydd darpariaeth gofal plant tua £1.2 biliwn y flwyddyn.⁷ Mae hyn yn debygol o fod wedi cynyddu ers 2018 oherwydd chwyddiant ac oherwydd cyllid cyhoeddus estynedig o ofal plant.
- 4.2. Yn ogystal, mae data a gasglwyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru yn awgrymu bod y sector yn cyflogi tua 16,000 o bobl yn uniongyrchol, sy'n cyfateb i tua 1% o boblogaeth oedran gweithio cyflogedig Cymru (amcangyfrifir ei fod yn 1.37 miliwn).⁸
- 4.3. Mae'r sector gofal plant yn chwarae rhan hollbwysig wrth gyflawni sawl ymrwymiad polisi Llywodraeth Cymru, gan gynnwys gofal plant a ariennir drwy'r Cynnig Gofal Plant i Gymru a'r rhaglen Dechrau'n Deg. Mae gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant i Gymru wedi adrodd yn gyson dros sawl blwyddyn fod rhieni sy'n defnyddio'r Cynnig yn gweithio mwy o oriau nag y byddent heb y rhaglen,⁹ gan awgrymu bod y rhaglen hon a'r sector yn ehangach yn debygol o gael effaith ar economi Cymru drwy roi hwb i gapasiti rhieni i weithio.
- 4.4. Er bod cwmpas posibl yr effaith gadarnhaol ar yr economi yn uchel, mae cyfanswm cost y cynllun rhyddhad ardrethi lefel uwch hwn yn gymharol isel. Yn 2024–25, roedd gan y rhyddhad a roddwyd i safleoedd gofal plant werth o £3.8 miliwn.¹⁰ Mae hyn yn cynrychioli cyfran isel o gyfanswm gwerth yr ardrethi annomestig yng Nghymru, tua 0.3% o gyfanswm yr ardrethi gros sy'n daladwy (neu 2.5% o gyfanswm y cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach). Mae cost y cynllun yn cyfateb i tua 0.3% o amcangyfrif cyfraniad ychwanegol rhieni o ganlyniad i ofal plant fel yr amcangyfrifir yn 2018 (£1.2 biliwn y flwyddyn).
- 4.5. Mae gofal plant hefyd yn cynrychioli cyfran gynyddol o wariant cyhoeddus yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru yn buddsoddi tua £100 miliwn y flwyddyn mewn oriau gofal plant a ariennir drwy'r rhaglenni Cynnig Gofal Plant i Gymru a Dechrau'n Deg. Mae cyflwyno'r rhaglenni hyn yn ddibynnol ar argaeledd lleoedd sydd ar gael trwy ddarparwyr gofal plant sydd yn y sector preifat i raddau helaeth.

---

⁷ [Adolygiad o'r Sector Gofal Plant yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

⁸ [Y farchnad lafur a theithio i'r gwaith yng Nghymru \(Cyfrifiad 2021\) | LLYW.CYMRU](#)

⁹ [Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant i Gymru: blwyddyn 5 | LLYW.CYMRU](#)

¹⁰ [Amcangyfrifon ardrethi annomestig yn ôl awdurdod \(£ mil\) \(llyw.cymru\)](#)

5. Effaith safleoedd a chostau gweithredol eraill

- 5.1. Ym mis Mai a Mehefin 2024, cynhaliwyd arolwg o sampl o ddarparwyr gofal plant cofrestredig. Gofynnodd yr arolwg hwn i ymatebwyr am eu hincwm a'u gwariant fel rhan o ddarparu gwasanaethau gofal plant. Ymhlith y sampl hon, roedd costau eiddo yn cynrychioli 7% o'r costau ar gyfartaledd. Ar wahân i gostau staffio (74%), roedd safleoedd yn cynrychioli'r gyfran uchaf o'r costau a wynebir gan ddarparwyr. Gellir adolygu copi o'r arolwg yn Atodiad 1.
- 5.2. Roedd tua 39% o'r darparwyr a arolygwyd yn rhentu eu safleoedd gan gynghorau, ysgolion neu sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus, gyda chyfrannau llai yn rhentu gan berchnogion preifat (22%), rhentu gan elusennau neu eglwysi (15%) neu'n berchen ar eu safleoedd yn llwyr (9%). Nododd mwyafrif uchel o ddarparwyr sydd wedi'u lleoli mewn canolfannau (y rhai a fyddai'n gymwys ar gyfer y cynllun rhyddhad ardrethi lefel uwch) eu bod yn rhentu eu safleoedd (81%), gyda chanrannau llai yn berchen yn llwyr ar eu safleoedd heb unrhyw daliadau safle (14%) ac yn talu am eiddo trwy forgais (5%). Mae hyn yn awgrymu y bydd y rhan fwyaf o fusnesau gofal plant yn atebol am gostau parhaus er mwyn sicrhau defnydd o'u safleoedd.
- 5.3. Ynghyd â chostau eraill, mae costau safleoedd darparwyr gofal dydd plant wedi cynyddu yn ystod y degawd diwethaf, gyda chynnydd sydyn yn ystod y tair blynedd diwethaf. Mae canlyniadau Arolwg Busnes Blynyddol y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn awgrymu bod gwariant busnes ar nwyddau a gwasanaethau yn y sector diwydiant 'Gweithgareddau gwaith cymdeithasol heb lety' yng Nghymru (sy'n cynnwys gofal plant) wedi cynyddu 33% rhwng 2021 a 2022, y cynnydd blynyddol mwyaf ers 2017.¹¹ Mae Tabl 3 isod yn dangos y newid hwn o'i gymharu â'r cyfartaledd ar draws yr holl sectorau busnes.

---

¹¹ Gellir dod o hyd i ddata ar gyfer 2008–2023 yn [Economi busnesau nad ydynt yn ariannol, canlyniadau rhanbarthol: Adrannau A i S - y Swyddfa Ystadegau Gwladol](#)

Gellir dod o hyd i ddata ar gyfer 1998–2007 yn

[\[CYNNWYS WEDI'I ARCHIFO\] Tablau Cyfeirio Rhifyn Rhyddhau – SYG \(nationalarchives.gov.uk\)](#)

Tabl 3. Newid canrannol blynyddol mewn gweithgarwch busnes a chostau, 2021–2022

	Cyfanswm y Trosiant	Amcangyfrif gwerth ychwanegol gros am brisiau sylfaenol (AgVA)	Cyfanswm pryniannau nwyddau, deunyddiau a gwasanaethau	Cyfanswm costau cyflogaeth
Pob sector	37%	27%	35%	19%
Gweithgareddau Gwaith Cymdeithasol heb lety	24%	25%	33%	14%

Ffynhonnell: Arolwg Busnes Blynyddol SYG

- 5.4. Mae Tabl 3 yn dangos bod pryniannau nwyddau, deunyddiau a gwasanaethau (sy'n cynnwys safleoedd) wedi gweld cynnydd mwy na chostau trosiant, GYG neu gyflogaeth i'r sector. O'i gymharu â sectorau eraill, mae'r twf mewn trosiant wedi bod yn sylweddol is, sy'n awgrymu nad yw'r cynnydd mewn incwm yn cyfateb i'r cynnydd mewn costau.
- 5.5. Gall y costau cynyddol hyn gyflwyno problemau penodol i'r sector gofal plant. Mae Safonau Gofynnol Cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gofal Plant Rheoleiddiedig yn gosod gofynion sy'n dylanwadu ar feini prawf ar gyfer safleoedd.¹² Wedi'u cyfuno â'r gofynion rheoleiddio (a disgwyliadau rhieni) ar gyfer amgylchedd ysgogol a hygyrch i blant, mae hyn yn debygol o gyfyngu ar yr ystod o safleoedd a allai fod yn ddefnyddiadwy ar gyfer gofal plant. Canfu adolygiad yn 2018 a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru¹³ fod tua hanner yr ymatebwyr wedi nodi y byddai'r costau o geisio safleoedd mwy yn atal eu lleoliad rhag cynnig lleoedd newydd i blant 3–4 oed.

¹² [Safonau Gofynnol Cenedlaethol ar gyfer gofal plant rheoleiddiedig | LLYW.CYMRU](#)

¹³ [Adolygiad o'r Sector Gofal Plant yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

6. Galwad am dystiolaeth

- 6.1. Gwahoddwyd cyrff sector sy'n cynrychioli grwpiau o ddarparwyr blynyddoedd cynnar i ddarparu tystiolaeth ar ran eu haelodau am effaith y cynllun rhyddhad ardrethi lefel uwch. Mae'r adran hon yn rhoi crynodeb o'r prif themâu a chanfyddiadau o'r dystiolaeth hon.
- 6.2. Mae'r holl gyflwyniadau a dderbyniwyd (n=3) yn dadlau'n gryf fod y cynllun wedi bod yn werthfawr o ran lleihau pwysau ar eu haelodau, yn ystod cyfnod o heriau sylweddol i'r sector blynyddoedd cynnar yng Nghymru. Tynnodd y cyflwyniadau sylw at bwysigrwydd heriau ariannol yn benodol:
- 6.3. Mae Clybiau Plant Cymru yn nodi, mewn arolwg diweddar o'u haelodau, fod 41 y cant o glybiau gwyliau¹⁴ wedi nodi nad oedd eu busnes yn hyfyw yn ariannol ar hyn o bryd. Nododd ymatebwyr eu bod yn bwriadu cynyddu ffioedd (69 y cant), cau elfennau o'r gwasanaeth (21 y cant), a lleihau amseroedd agor (18 y cant) er mwyn mynd i'r afael â'r pwysau hyn.
- 6.4. Pwysleisiodd Blynyddoedd Cynnar Cymru y tueddiadau parhaus yn nifer y gwasanaethau a'r lleoedd (fel y cofnodwyd yn Ffigur 3 yr adroddiad presennol), gan nodi bod y cydbwysedd newidiol o wahanol fathau o ddarpariaeth yn debygol o gael ei ddylanwadu gan benderfyniadau polisi yn ogystal â chwyddiant, gan arwain at bwysau penodol ar ddarparwyr llai.

“Hoffai ein haelodau a Blynyddoedd Cynnar Cymru weld y RHYDDHAD ARDRETHI BUSNESAU BACH yn cael ei gadw (o leiaf drwy dymor y Senedd) ond, o bosibl, am gyfnod o dair blynedd arall a byddent yn croesawu unrhyw ymrwymiad yn y cyfeiriad hwn i gefnogi'r sector gofal plant a phlant yng Nghymru.”

- 6.5. Cynhaliodd y National Day Nurseries Association arolwg o aelodau yng Nghymru a holwyd iddynt am effeithiau'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach lefel uwch ar gyfer safleoedd gofal plant, a chafwyd 88 o ymatebion. Adroddodd bron pob un o'r ymatebwyr (93%) fod y cynllun yn cefnogi eu busnes i aros yn gynaliadwy. Adroddodd dros hanner fod y cynllun yn caniatáu iddynt fuddsoddi mewn adnoddau a'u hamgylchedd (58%) ac i leihau cynnydd mewn ffioedd rhieni (55%). Mae Tabl 4 isod yn cyflwyno crynodeb o'r ymatebion:

---

¹⁴ Dylid nodi bod clybiau gwyliau fel arfer yn darparu cyfleoedd gofal a chwarae yn ystod cyfnodau gwyliau ysgol, yn ystod cyfnodau lle efallai na fydd rhieni yn gallu cael mynediad at ofal plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru.

Tabl 4. Ymatebion i arolwg NDNA 2024, 'Pa effaith y mae'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach wedi'i chael ar eich busnes?'

Dewisiadau	Nifer	Canran
Parhau'n gynaliadwy	82	94%
Ailfuddsoddi mewn adnoddau a'r amgylchedd	51	59%
Lleihau cynnydd mewn ffioedd rhieni	48	55%
Ailfuddsoddi mewn hyfforddiant staff	43	49%
Cyflogi staff ychwanegol	35	40%
Arall	7	8%

6.6. Gofynnodd NDNA hefyd i'r aelodau am effeithiau posibl dod â'r cynllun safleoedd gofal plant i ben. Nododd 43% o ymatebwyr (37) y byddai'r gost ychwanegol yn arwain at gau eu busnes. Adroddodd eraill y byddai hyn yn effeithio ar ffioedd (38%) a chynaliadwyedd busnes (27%). Cyflwynir crynodeb o'r ymatebion i'r cwestiwn hwn yn Nhabl 5 isod.

Tabl 5. Ymatebion i arolwg NDNA 2024, 'Beth fyddai'r effaith ar eich busnes pe bai Llywodraeth Cymru yn dileu'r Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach ar gyfer darparwyr gofal plant?'

Dewisiadau	Nifer	Canran
Cau'r busnes	37	43%
Cynyddu ffioedd ymhellach	33	38%
Effaith ar gynaliadwyedd	23	27%
Methu ailfuddsoddi yn y busnes a'r adnoddau	18	21%
Effaith ar hyfforddiant staff	7	8%
Byddai angen edrych ar leihau oriau staffio neu ddiswyddiadau	7	8%
Effaith ar gyflogau staff	4	5%
Lleihau lleoedd a ariennir sydd eisoes yn achosi colledion	2	2%
Mae'r cynnig yn lleihau gwasanaethau.	2	2%

6.7. Mae Blynnyddoedd Cynnar Cymru a Clybiau Plant Cymru yn cynnig ymestyn y cynllun rhyddhad ardrethi lefel uwch i gwmpasu busnesau sy'n rhentu lle mewn ysgolion, adeiladau cymunedol ac adeiladau eraill lle nad y nhw yw unig ddeiliaid yr adeilad (gan fod y rhain fel arfer yn talu cyfran o ardrethi i landlord). Mae Clybiau yn cynnig y dylai landlordiaid barhau i allu hawlio rhyddhad ardrethi ar gyfer eiddo sy'n cael eu gosod i leoliadau gofal plant cofrestredig, a dylid eu hannog yn gryf i drosglwyddo eu cynilion i ddarparwyr gofal plant drwy leihau'r ffioedd y maent yn eu codi.

6.8. Mae Clybiau Plant Cymru yn nodi bod ysgolion sy'n wynebu eu pwysau eu hunain yn trosglwyddo costau ymlaen i ddarparwyr chwarae a gofal plant sy'n defnyddio eu safleoedd, ac y gellid mynd i'r afael â hyn drwy sicrhau bod rhyddhad ar gael i ysgolion sy'n llogi lle ar gyfer darpariaeth gofal plant gofrestredig:

7. Ymateb busnesau i gostau newidiol

7.1. Mae busnesau gofal plant yn wynebu heriau wrth addasu eu modelau busnes i newidiadau cyflym mewn costau. Canfu adolygiad 2018 o ofal plant yng Nghymru fod y rhan fwyaf o ddarparwyr a arolygwyd yn gweithredu gydag elw isel iawn. Fel y dangosir yn Nhabl 6 isod, mae ein harolwg yn 2024 ar incwm a gwariant wedi nodi bod yr incwm misol canolrifol ymysg ymatebwyr yn llai na £300 yn uwch na lefel ganolrifol y gwariant.

Tabl 6. Incwm a gwariant misol canolrifol darparwyr gofal plant a arolygwyd, 2024

	Incwm	Gwariant	Gwahaniaeth	Gwahaniaeth canrannol
Canolrif	2,270	2,007	263	13%

Ffynhonnell: Arolwg Llywodraeth Cymru o Incwm a Gwariant Darparwyr Gofal Plant

7.2. Yn nodweddiadol, mae gofal plant, ynghyd â gofal cymdeithasol, yn sector economaidd llafurddwys, gyda dibyniaeth gref ar gyswllt rhyngberonol. Efallai y bydd busnesau yn ceisio ymateb i gostau cynyddol drwy leihau eu gwariant ar lafur, y gost fwyaf yn y sector. Fodd bynnag, mae tystiolaeth yn awgrymu bod gofal plant eisoes yn sector cyflog isel. Nododd arolwg 2022 o'r sector fod staff islaw lefel rheolwr neu arweinydd, gan gynnwys y rhai â chymwysterau Lefel 3, yn cael eu talu yn fwy neu lai ar y Cyflog Byw Cenedlaethol.¹⁵ Canfu adolygiad yn 2018 o'r sector yng Nghymru hefyd fod mwyafrif y staff yn cael yr isafswm cyflog, gan awgrymu tuedd tymor hwy16. Fel y cofnodwyd yn Ffigur 3 uchod, mae'r cyfnod hwn ers 2018 wedi gweld gostyngiad yn nifer y gwasanaethau sy'n gweithredu, a nododd tystiolaeth a gasglwyd drwy adolygiad o warchod plant fod cyflogau nad ydynt yn gystadleuol â sectorau cyflogau isel eraill yn debygol o ddylanwadu ar hyn.¹⁷

7.3. Mae'r darlun cyffredinol o gyflogau sydd ar isafswm cyflogau statudol, neu ychydig uwchlaw hynny, yn awgrymu nad yw busnesau gofal plant yn gallu addasu i gostau cynyddol drwy dorri costau eu staff yn sylweddol. Felly mae gallu busnesau gofal plant i dalu am gostau cynyddol yn debygol o gael ei bennu gan eu gallu i gynyddu eu hincwm. Mae ymatebion i arolwg 2024 ar incwm a gwariant yn awgrymu bod ffioedd gan rieni yn cynrychioli dros 60% o'r holl incwm, gyda'r gweddill yn dod o arian cyhoeddus (gweler Tabl 7 isod).

¹⁵ Gweler [Mapio'r gweithlu gofal plant a chwarae yng Nghymru: adroddiad cam 1 | LLYW.CYMRU](#), t.39

¹⁶ [Adolygiad o'r Sector Gofal Plant yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

¹⁷ [Adolygiad annibynnol o warchod plant | LLYW.CYMRU](#)

Tabl 7. Incwm darparwyr gofal plant a arolygwyd, 2024

	Canran cyfanswm
y ffioedd gan rieni	62%
Ffioedd am ddarparu gofal plant fel rhan o'r Cynnig Gofal Plant i Gymru	23%
Ffioedd am ddarparu gofal plant fel rhan o Dechrau'n Deg	6%
Cyllid grant gan Lywodraeth Cymru neu Awdurdod Lleol.	4%
Ffioedd am ddarparu addysg gynnar ar ran yr Awdurdod Lleol	3%
Ffioedd eraill gan Awdurdod Lleol am ddarparu gofal plant neu chwarae	1%

Ffynhonnell: Arolwg Llywodraeth Cymru o Incwm a Gwariant Darparwyr Gofal Plant

7.4. Mae cyfraddau ariannu Cynnig Gofal Plant Cymru, Dechrau'n Deg ac addysg gynnar a ddarperir gan leoliadau nas cynhelir yn cael eu hadolygu drwy gydol 2024, gyda'r bwriad o wneud unrhyw ddiweddariadau ar gyfer y flwyddyn ariannol 2025–26.

7.5. Mae busnesau gofal plant yn debygol o wynebu heriau sylweddol gan gynyddu eu ffioedd. Fel rhan o'r DU, mae gan Gymru rai o'r ffioedd gofal plant uchaf yn y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD).¹⁸ Mae ymchwil gyda rhieni yng Nghymru 19 wedi canfod tystiolaeth fod:

- Mae cost breifat gofal plant yn rhwystr i rieni ei ddefnyddio;
- Mae'r rhwystr hwn yn debygol o gael effaith gryfach ymhlith rhieni sy'n ennill llai, ac sy'n byw mewn ardaloedd o amddifadedd.

Yn y cyd-destun hwn, efallai y bydd darparwyr sy'n cynyddu ffioedd yn unol â chynnydd yn eu costau yn gweld rhai rhieni yn lleihau'r oriau gofal plant y maent yn eu prynu.

7.6. Mae rhai darparwyr wedi adrodd drwy ymgysylltu ag awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru eu bod yn cymryd rhan mewn 'croesgymhorthdal' er mwyn denu busnes gan rieni. Nid yw maint yr arfer hwn yn glir, er ochr yn ochr â phatrymau newid mewn ffioedd, gallai awgrymu bod rhieni'n sensitif i gynydd mewn ffioedd ac y gallai'r rhain effeithio'n negyddol ar y galw.

7.7. Efallai y bydd busnesau gofal plant yn cael trafferth mynd i'r afael â chostau cynyddol drwy gynyddu cyfaint eu busnes hyd yn oed lle mae ffioedd yn aros heb

¹⁸ [Costau gofal plant yn y DU yn uchel: Costau gofal plant net i rieni sy'n defnyddio cyfleusterau gofal plant, canran y cyflog cyfartalog, 2020 neu'r diweddaraf | Arolygon Economaidd OECD: United Kingdom 2022 | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](#)

¹⁹ [Credoau, ymddygiadau a rhwystrau rhieni: gofal plant ac addysg gynnar | LLYW.CYMRU](#)

eu newid. Mae Tabl 8 isod yn dangos bod cyfran y rhieni sy'n defnyddio gofal plant ffurfiol yng Nghymru wedi aros yn agos at 40% ers 2016.

Tabl 8. Canran y rhieni sy'n defnyddio gofal plant ffurfiol, Arolwg Cenedlaethol Cymru, 2016–2023

Rhieni plant 0–14 oed	2014–15	2016–17	2018–19	2022–23
Yn defnyddio unrhyw ofal plant	49	47	48	48
Yn defnyddio gofal plant ffurfiol	42	39	40	40
Ddim yn defnyddio unrhyw ofal plant	51	53	52	52
Maint sampl	3,300	2,150	2,300	2,000

Ffynhonnell: Arolwg Cenedlaethol Cymru

7.8. Canfu arolwg 2024 o ddarparwyr gofal plant a chwarae cofrestredig gan Arolygiaeth Gofal Cymru (n=3,116), fod 6% (196) o'r farn mai dim ond am y chwe mis nesaf yr oedd eu busnes yn gynaliadwy, gyda 12% arall (381) yn ansicr ynghylch eu cynaliadwyedd ar gyfer y dyfodol.

7.9. Yn y cyd-destun hwn, gallwn ddod i'r casgliad nad yw'r sector mewn sefyllfa economaidd gref. Gallai unrhyw gynnydd posibl mewn costau, gan gynnwys o gynnydd mewn atebolrwydd am ardrethi annomestig, gael yr effeithiau canlynol:

- Darparwyr yn codi eu ffioedd, gweld mwy o faich ar rieni a dirywiad, o bosibl, yn yr oriau a ddefnyddir, yn enwedig ar gyfer rhieni ar incwm isel;
- Gostyngiadau cymharol mewn cyflogau yn y sector, gan arwain at ddirywio recriwtio a chadw staff, o bosibl;
- Cyflymu'r dirywiad yn nifer y gwasanaethau cofrestredig cymeradwy.

Atodiad 1

Incwm a gwariant darparwyr gofal plant ¹.

Arolwg – Incwm a gwariant darparwyr gofal plant

Mae Llywodraeth Cymru yn cynnal arolwg o ddarparwyr gofal plant a gwaith chwarae. Rydym am ddeall mwy am y costau sy'n gysylltiedig â rhedeg busnes gofal plant, a sut rydych yn cynhyrchu incwm.

Rydym am gael gwell dealltwriaeth o hyn er mwyn llywio ein penderfyniadau polisi, gan gynnwys ynghylch y cyfraddau yr ydym yn eu talu am raglenni a ariennir a mathau eraill o gymorth yr ydym yn eu cynnig i ddarparwyr.

Mae'r holiadur yn cynnwys cwestiynau am eich costau (yr arian rydych chi'n ei wario ar bethau fel staff, rhent, biliau ac ati), eich incwm (gan gynnwys ffioedd ac incwm o raglenni a ariennir fel Cynnig Gofal Plant Cymru) a faint o oriau o ofal rydych chi'n eu darparu. Byddwn hefyd yn gofyn am y cyflogau cyfartalog a delir i wahanol fathau o staff yn eich gwasanaeth. Gallai fod o gymorth cael y dogfennau perthnasol wrth law, er enghraifft, eich cyfrifon blyneddol diweddaraf neu gyfriflen banc.

Gallwch arbed eich ymateb i'r arolwg hwn a dod yn ôl i'w gwblhau yn nes ymlaen. I wneud hyn, bydd angen i chi roi eich cyfeiriad e-bost. Ni fydd Llywodraeth Cymru yn ei weld, ac ni fydd yn cael ei ddefnyddio at unrhyw ddiben ac eithrio anfon dolen i'ch ymatebion.

Gallwch hefyd symud yn ôl ac ymlaen drwy'r arolwg gan ddefnyddio'r botymau 'Nesaf' ac 'Yn ôl'.

Os ydych yn hapus i barhau, bydd y dudalen nesaf yn rhoi Hysbysiad Preifatrwydd i chi sy'n nodi pa ddata yr ydym am eu casglu a sut y caiff y data eu defnyddio.

2. Hysbysiad Preifatrwydd

Pa ddata personol a gedwir gennym, ac o ble yr ydym yn cael yr wybodaeth hon?

Diffinnir data personol o dan Reoliad Cyffredinol y DU ar gyfer Diogelu Data (GDPR y DU) fel unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud ag unigolyn y gellir ei defnyddio i adnabod yr unigolyn hwnnw yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, drwy gyfeirio at ddull adnabod.

Rydym yn cadw eich manylion cyswllt (enw a chyfeiriad e-bost) fel rhan o'ch cytundeb gyda ni i dderbyn cyllid i ddarparu'r Cynnig Gofal Plant i Gymru. Darparwyd yr wybodaeth hon gennych chi fel rhan o'ch cais.

Byddwn yn defnyddio'ch manylion cyswllt i gysylltu â chi drwy e-bost gan gynnwys dolen at holiadur i chi ei lenwi eich hun ar-lein yn Smart Survey. Os na chawn ymateb gennych, efallai y byddwn yn anfon e-bost atgoffa arall. Ni fydd eich ymatebion i'r arolwg yn cael eu cysylltu â'ch enw na'ch cyfeiriad e-bost.

Fel rhan o'r gwaith ymchwil hwn, byddwn yn casglu'r wybodaeth ganlynol y gellid ei defnyddio i'ch adnabod:

Rhif Tystysgrif Arolygiaeth Gofal Cymru eich gwasanaeth gofal plant a chwarae.

Os ydych yn cydsynio i ddarparu'r wybodaeth hon, byddwn yn rhannu'ch Rhif Tystysgrif Arolygiaeth Gofal Cymru (heb unrhyw ddata arall o'ch ymatebion) gydag Arolygiaeth Gofal Cymru, a fydd wedyn yn rhoi i ni ymatebion eich gwasanaeth pan gasglwyd data o'r blaen drwy Ddatganiad Hunanasesu'r Gwasanaeth ar gyfer 2023 (SASS). Diben hyn yw er mwyn i ni allu ystyried eich ymatebion i'r arolwg hwn yng nghyd-destun gwybodaeth rydych eisoes wedi'i darparu drwy SASS, yn benodol, mewn perthynas â'r math o wasanaeth rydych yn ei ddarparu, eich iaith weithredol, nifer y plant rydych yn gofalu amdanynt, y ffioedd rydych yn eu codi, a'ch staff. Ein bwriad yw lleihau'r angen i chi ddarparu gwybodaeth mewn nifer o ymarferion casglu data.

Ni fyddwn yn gofyn i chi am unrhyw ddata personol ychwanegol trwy'r arolwg hwn. Os byddwch yn dewis darparu data ychwanegol y gellid ei ddefnyddio i'ch adnabod chi neu unrhyw berson arall fel rhan o'r arolwg, byddwn yn dileu hyn o'ch holl ymatebion.

Os byddwch yn gofyn cwestiwn neu'n gwneud cwyn, ac yn rhoi data personol er mwyn ichi allu cael ateb, bydd yr ymchwilydd yn anfon y cais at y swyddog perthnasol yn unig, ac yna bydd yn ei ddileu o gronfa ddata'r ymchwil.

Beth yw'r sail gyfreithlon ar gyfer defnyddio eich data?

Y sail gyfreithlon dros brosesu gwybodaeth yn yr ymarfer casglu data hwn yw ein tasg gyhoeddus; hynny yw, arfer ein hawdurdod swyddogol i ymgymryd â rôl a swyddogaethau craidd Llywodraeth Cymru.

Mae dewis i gymryd rhan yn fater cwbl wirfoddol. Mae astudiaethau ymchwil fel hyn yn bwysig i Lywodraeth Cymru er mwyn casglu gwybodaeth a thystiolaeth y gallwn weithredu

arni mewn perthynas â'n gallu i gyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth. Gallai'r wybodaeth a gesglir gael ei defnyddio ar gyfer y canlynol, er enghraifft:

- Pennu'r gyfradd a delir i ddarparwyr y Cynnig Gofal Plant i Gymru;
- Ystyried effaith mathau eraill o gymorth posibl i'r sector gofal plant, fel y Cynllun Rhyddhad Ardrethi i Fusnesau Gofal Plant.

Pa mor ddiogel yw eich data personol?

Mae data personol a ddarperir i Lywodraeth Cymru yn cael eu cadw ar weinyddion diogel. Mae eich manylion cyswllt, gan gynnwys eich enw a'ch cyfeiriad e-bost, yn cael eu storio yng ngwasanaeth digidol cenedlaethol y Cynnig Gofal Plant i Gymru ac ni fydd gan yr ymchwilwyr fynediad at yr wybodaeth hon. Bydd e-bost yn eich gwahodd i gymryd rhan yn cael ei anfon fel rhybudd awtomataidd drwy'r gwasanaeth hwn, ac ni fydd eich manylion cyswllt yn cael eu cysylltu â'ch atebion i'r arolwg.

Os byddwch yn darparu rhif eich Tystysgrif Arolygiaeth Gofal Cymru, bydd yn cael ei gadw gyda'ch atebion i gwestiynau'r arolwg hwn mewn ffeil mewn ffolder ddiogel ar weinyddion Llywodraeth Cymru. Bydd yn cael ei rannu ag Arolygiaeth Gofal Cymru gan ddefnyddio porth trosglwyddo data diogel sydd ddim ond yn hygyrch i unigolion a enwir. Ar ôl i'r set ddata cyfunol, gan gynnwys eich atebion i'r arolwg a'ch atebion i SASS, gael ei greu, bydd eich rhif tystysgrif AGC yn cael ei ddileu, cyn i'r data gael eu cadw ar weinyddion Llywodraeth Cymru.

Wrth gynnal arolygon, mae Llywodraeth Cymru'n defnyddio rhaglen feddalwedd o'r enw Smart Survey. Rydym wedi sicrhau bod Smart Survey yn cydymffurfio â GDPR y DU ac yn bodloni ein disgwyliadau o ran diogelwch unrhyw ddata a gesglir drwy'r feddalwedd.

Mae gan Lywodraeth Cymru weithdrefnau ar gyfer ymdrin ag unrhyw achosion o dorri rheolau diogelwch data. Os amheuir bod rheolau diogelwch data wedi eu torri, bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi gwybod ichi ac unrhyw reoleiddiwr perthnasol pan fydd gofyniad cyfreithiol arnom i wneud hynny.

Bydd y tîm ymchwil yn defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd i lunio adroddiad a gaiff ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru. Ni fydd yr adroddiad yn cynnwys unrhyw wybodaeth a allai ei gwneud hi'n bosibl adnabod unigolion sydd wedi cymryd rhan.

Am ba hyd y byddwn yn cadw eich data personol?

Bydd eich Rhif Tystysgrif Arolygiaeth Gofal Cymru yn cael ei ddileu o'r set ddata, yn cynnwys eich atebion i'r arolwg a'ch atebion i SASS, gan y tîm ymchwil cyn gynted ag y bydd y set ddata wedi'i greu.

Bydd unrhyw ddata personol arall y byddwn yn ei nodi wrth adolygu eich ymateb i'r arolwg yn cael ei ddileu yn ystod cam dadansoddi ein hymchwil, cyn ei gyhoeddi.

Hawliau'r unigolyn

O dan GDPR y DU mae gennych yr hawliau canlynol mewn perthynas â'r wybodaeth personol a ddarperir gennych fel rhan o'r gwaith ymchwil hwn: Yn benodol, mae gennych yr hawliau canlynol:

- Cael gweld copi o'ch data eich hun;
- Ei gwneud yn ofynnol inni gywiro unrhyw wallau yn y data hynny;
- Gwrthwynebu neu gyfyngu ar brosesu data (o dan amgylchiadau penodol);
- Gofyn i'ch data gael eu 'dileu' (o dan amgylchiadau penodol);
- Cyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO), ein rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer diogelu data.

Dyma fanylion cyswllt Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth: Wycliffe House, Water Lane, Wilmslow, Cheshire, SK9 5AF. Ffôn: 0303 123 1113. Gwefan: www.ico.gov.uk

•

Rhagor o wybodaeth

Os oes gennych ragor o gwestiynau am sut y bydd Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r data a roddir at ddibenion yr astudiaeth hon, neu os ydych yn dymuno arfer eich hawliau drwy ddefnyddio GDPR y DU, cysylltwch â:

Enw: Dr Jack Watkins

Cyfeiriad e-bost: ymchwil.PlantATheuluoedd@llyw.cymru

Dyma fanylion cyswllt Swyddog Diogelu Data Llywodraeth Cymru:

Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ. E-bost:
SwyddogDiogeluData@llyw.cymru

3.

1.

Beth yw rhif tystysgrif Arolygiaeth Gofal Cymru y gwasanaeth lle'r ydych yn gweithio? Dyma'r rhif sy'n cael ei arddangos ar eich safle, a gellir dod o hyd iddo hefyd ar eich dogfennau cofrestru.

Byddwn yn defnyddio hwn er mwyn cysylltu ymatebion â'ch ffurflen SASS fel y gallwn gael rhagor o wybodaeth am eich gwasanaeth. Ni fydd Llywodraeth Cymru yn nodi enw eich gwasanaeth, a bydd eich holl ymatebion yn aros yn ddienw.

2. Fel pa wasanaeth y mae eich lleoliad wedi'i gofrestru?

Gwarchodwr plant

Gofal dydd llawn

Gofal dydd sesiynol

Gofal plant y tu allan i oriau ysgol

Darpariaeth chwarae mynediad agored

Creche

Darparwr gofal plant arall / ddim yn siŵr - esboniwch:

3. Ym mha awdurdod lleol y mae eich lleoliad?

Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

- Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
- Cyngor Caerdydd
- Cyngor Sir Gaerfyrddin
- Cyngor Sir Ceredigion
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Cyngor Sir Ddinbych
- Cyngor Sir y Fflint
- Cyngor Sir Gwynedd
- Cyngor Sir Ynys Môn
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- Cyngor Sir Fynwy
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot
- Cyngor Dinas Casnewydd
- Cyngor Sir Penfro
- Cyngor Sir Powys
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
- Cyngor Sir a Dinas Abertawe
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

4.

Faint o blant sy'n derbyn gofal yn eich lleoliad?

4.

5.

A yw eich gwasanaeth erioed wedi derbyn cyllid i ddarparu Cynnig Gofal Plant Cymru? Dyma [raglen a ariennir gan Lywodraeth Cymru](#) o hyd at 30 awr o ddarpariaeth gofal plant ar gyfer plant 3 a 4 oed.

Do, yn y gorffennol, ond nid ar hyn o bryd.

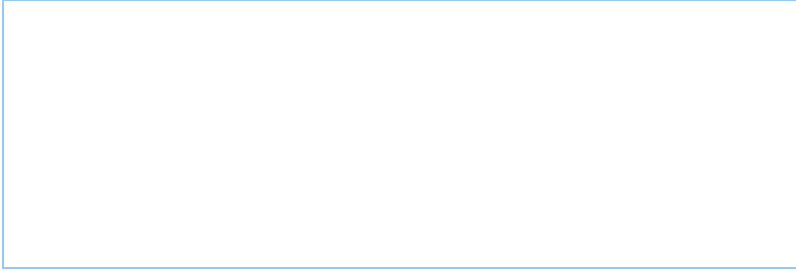
Do, ar hyn o bryd

Naddo

Ddim yn gwybod

5.

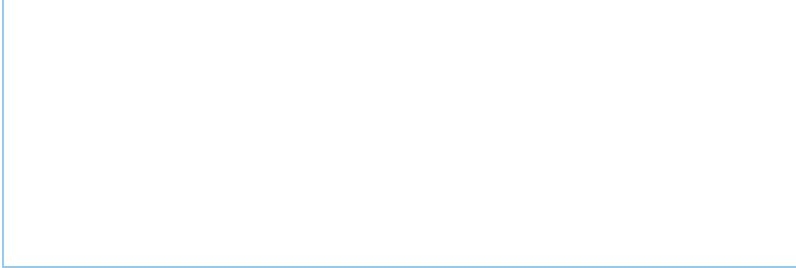
6. Os ydych wedi derbyn cyllid ar gyfer Cynnig Gofal Plant Cymru yn y gorffennol ond nad ydych yn ei dderbyn ar hyn o bryd, beth yw'r rhesymau dros hyn?

A large, empty rectangular box with a thin blue border, intended for the user to provide their answer to question 6.

6.

7.

Os nad ydych wedi derbyn cyllid ar gyfer Cynnig Gofal Plant Cymru, beth yw'r rhesymau dros hyn?

Plant dan 1 oed   Plant 1 oed   Plant 2 oed   Plant 3 oed   Plant 4 oed   Plant 5 oed   Plat dros 5 oed

wythnos

20-24 awr yr wythnos

--	--	--	--	--	--	--

25-29 awr yr wythnos

--	--	--	--	--	--	--

30 neu fwy yr wythnos

--	--	--	--	--	--	--

8.

9.

Mewn wythnos arferol YN YSTOD Y GWYLIAU, faint o blant o wahanol oedrannau sy'n mynychu eich gwasanaeth am y nifer canlynol o oriau?

Plant dan 1	Plant 1 oed	Plant 2 oed	Plant 3 oed	Plant 4 oed	Plant 5 oed	Plant dros 5 oed
----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------------

0-4

awr yr
wythno
s

--	--	--	--	--	--	--

5-9

awr yr
ywthno
s

--	--	--	--	--	--	--

10-14

awr yr
ywthno
s

--	--	--	--	--	--	--

15-19

awr yr
ywthno
s

--	--	--	--	--	--	--

20-24

awr yr
ywthno
s

--	--	--	--	--	--	--

25-29

awr yr
ywthno
s

--	--	--	--	--	--	--

30 neu

fwy yr
ywthno
s

--	--	--	--	--	--	--

9.

10.

Faint o'r plant sydd wedi'u cofrestru i gael gofal gan eich gwasanaeth ar hyn o bryd sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol?

10.

11.

Pa un o'r opsiynau canlynol yw'r disgrifiad gorau o'r safle rydych chi'n ei ddefnyddio ar gyfer eich gwasanaeth?

- Rhentu oddi wrth berchennog preifat
- Rhentu neu ei ddarparu am ffi gan elusen neu eglwys
- Rhentu neu gael ei ddarparu am ffi gan gyngor neu sefydliad sector cyhoeddus arall (fel ysgol)
- Darparu heb godi rhent
- Wedi'i brynu gan y gwasanaeth â morgais
- Eiddo llwyr i'r gwasanaeth
- Rwy'n defnyddio fy nghartref fy hun fel safle
- Ddim yn gwybod
- Arall (manywch)

11.

12.

Yn ystod yr wythnos, y mis, y tymor neu'r flwyddyn ddiwethaf (pa un bynnag sydd hawsaf), faint oedd eich gwasanaeth yn ei wario ar daliadau rhent neu forgais? Cofiwch eithrio unrhyw grantiau neu gymorth y gallech fod wedi'u derbyn i'ch helpu i dalu'r costau hyn.

Fesul wythnos

Fesul mis

Fesul tymor

Fesul blwyddyn

Ddim yn gwybod

12.

13.

Ar gyfer pob un o'r costau a restrir yn y tabl, hoffem wybod CYFANSWM Y GWARIANT ar gyfer darparu gwasanaethau gofal plant a chwarae. Ar gyfer pob pennawd, gallwch roi'r swm sy'n cael ei wario bob wythnos, bob mis, bob tymor neu bob blwyddyn – pa un bynnag sydd hawsaf. Os nad ydych wedi gwario unrhyw beth ar gategori penodol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gadewch yn wag.

	Wythnos	Mis	Tymor	Blwyddyn
Costau staff – gan gynnwys cyflogau, cyfraniadau Yswiriant Gwladol a phensiwn y cyflogwyr, ac unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chynnal gwirfoddolwyr.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyfleustodau – megis nwy, trydan, ffôn a'r rhyngwyd	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Nwyddau traul – megis bwyd, cewynnau, papur toiled, deunyddiau glanhau ac ati.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Costau arlwyo allanol	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyfarpar/adnoddau chwarae a dysgu (megis teganau, llyfrau, deunyddiau chwarae)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Gweithgareddau a gwasanaethau chwarae a dysgu (megis teithiau, darparwyr gweithgareddau)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

	Wythnos	Mis	Tymor	Blwyddyn
chwarae neu ddysgu allanol)				
Ffioedd cyrsiau a threuliau ar gyfer hyfforddiant staff	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyfarpar TGCh a chyflenwadau swyddfa	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Costau cludiant (megis llogi/cynnal a chadw cerbydau)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cynnal a chadw neu wella eich adeilad (gan gynnwys cyflogau/costau unrhyw staff cynnal a chadw a chostau gwaith untro)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Contractau ar gyfer gwasanaethau adeiladu (megis rheoli gwastraff, glanhau, tân, rheoli plâu, boeler, diogelwch ac ati)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Trethi eraill ac eithrio trethi cyflogres (megis TAW, trethi corfforaeth)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Trefniadau yswiriant	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Unrhyw beth arall, heb ei gynnwys uchod Gallai hynny gynnwys: Ffioedd aelodaeth, costau gweinyddu, costau treulio, ffioedd proffesiynol,	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Wythnos

Mis

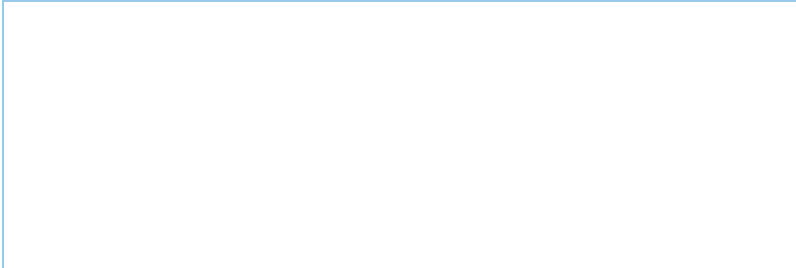
Tymor

Blwyddyn

costau
gwirfoddolwyr,
hysbysebu.

14.

Rhowch ddisgrifiad byr o unrhyw gostau eraill yr ydych wedi'u talu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, nad oedd yr eitemau eraill a restrwyd yn eu cynnwys.

15.

Yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf ers mis Ebrill 2022, a yw eich costau wedi cynyddu neu ostwng? Nodwch 'X' yn y golofn berthnasol. Rhowch y rhesymau dros eich ateb.

	Cynyddu	Aros tua'r un peth	Gostwng	Sylw
Costau staff – gan gynnwys cyflogau, cyfraniadau Yswiriant Gwladol a phensiwn y cyflogwyr, ac unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chynnal gwirfoddolwyr.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyfleustodau – megis nwy, trydan, ffôn a'r rhyngwyd	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Nwyddau traul – megis bwyd, cewynnau, papur toiled, deunyddiau glanhau ac ati.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Costau arlwyo allanol	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyfarpar/adnoddau chwarae a dysgu (megis teganau, llyfrau, deunyddiau chwarae)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Gweithgareddau a gwasanaethau chwarae a dysgu (megis teithiau, darparwyr gweithgareddau chwarae neu ddysgu allanol)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

	Cynyddu	Aros tua'r un peth	Gostwng	Sylw
Ffioedd cyrsiau a threuliau ar gyfer hyfforddiant staff	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyfarpar TGCh a chyflenwadau swyddfa	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Costau cludiant (megis llogi/cynnal a chadw cerbydau)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cynnal a chadw neu wella eich adeilad (gan gynnwys cyflogau/costau unrhyw staff cynnal a chadw a chostau gwaith untro)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Contractau ar gyfer gwasanaethau adeiladu (megis rheoli gwastraff, glanhau, tân, rheoli plâu, boeler, diogelwch ac ati)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Trethi eraill ac eithrio trethi cyflogres (megis TAW, trethi corfforaeth)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Trefniadau yswiriant	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Unrhyw beth arall, heb ei gynnwys uchod Gallai hynny gynnwys: Ffioedd aelodaeth, costau gweinyddu, costau treulio, ffioedd proffesiynol, costau	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Cynyddu

Aros tua'r un
peth

Gostwng

Sylw

gwirfoddolwyr,
hysbysebu.

16.

Yn ystod yr wythnos, y mis, y tymor neu'r flwyddyn ddiwethaf (pa un bynnag sydd hawsaf), beth oedd CYFANSWM eich incwm o'r ffynonellau canlynol? Os na chawsoch unrhyw gyllid o ffynhonnell benodol, gadewch yn wag.

	Blwyddyn	Tymor	Mis	Wythnos
Ffioedd gan rieni	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ffioedd am ddarparu gofal plant fel rhan o Gynig Gofal Plant Cymru	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ffioedd am ddarparu gofal plant fel rhan o Dechrau'n Deg	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ffioedd am ddarparu addysg gynnar ar ran yr Awdurdod Lleol	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ffioedd eraill gan Awdurdod Lleol am ddarparu gofal plant neu waith chwarae	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyllid Llywodraeth Cymru / Awdurdod Lleol ar gyfer hyfforddiant staff	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyllid grant gan Lywodraeth Cymru neu Awdurdod Lleol.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cyllid gan ymddiriedolaeth	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Blwyddyn

Tymor

Mis

Wythnos

elusennol neu
gyllid grant

Ffioedd am
nwyddau neu
wasanaethau
nad ydynt yn
gysylltiedig â
gofal plant,
gwaith chwarae
neu addysg
gynnar

Grantiau nad
ydynt yn
gysylltiedig â
gofal plant,
gwaith chwarae
neu addysg
gynnar

Codi arian neu
roddion ariannol

Enillion cyfalaf

Unrhyw beth
arall nad yw'n
cael ei gynnwys
uchod (nodwch
isod)

Ffynhonnell arall o gyllid

15.

17.

Nodwch a yw pob un o'r canlynol wedi'u cynnwys yn eich ffioedd safonol, a godir tâl amdanynt ar wahân, neu a ofynnir i rieni eu darparu eu hunain.

	Wedi'i gynnwys yn ffioedd safonol y sesiwn	Codir tâl ar wahân	Rhieni yn darparu eu hunain	Ddim yn gwybod
Prydau bwyd	☐	☐	☐	☐
Byrbrydau	☐	☐	☐	☐
Cewynnau a / neu weips	☐	☐	☐	☐
Teithiau neu weithgareddau dysgu / chwarae ychwanegol	☐	☐	☐	☐
Costau cludiant	☐	☐	☐	☐

16.

18.

Yn ystod yr wythnos, y mis, y tymor neu'r flwyddyn ddiwethaf (pa un bynnag sydd hawsaf), a wnaeth eich gwasanaeth wneud elw?

Do

Naddo

Ddim yn gwybod

17.

19.

Yn ystod yr wythnos, y mis, y tymor neu'r flwyddyn ddiwethaf (pa un bynnag sydd hawsaf), faint o elw a wnaeth eich gwasanaeth?

Fesul wythnos

Fesul mis

Fesul tymor

Fesul blwyddyn

Os ydych yn ansicr, ysgrifennwch 'Ddim yn gwybod' yma.

18.

The next few questions ask about salaries for different members of staff.

For each of these:

- Please tell us per year, month, week, hour or term - whichever is easier
- We'll also ask you to tell us how many hours a week this average covers (e.g. average for a manager working 15 hours a week)
- Please give the gross salary, before tax and national insurance
- If you are not sure of the exact average, please give us your best estimate

20.

A ydych chi'n cyflogi rheolwr / arweinydd yn eich gwasanaeth?

Ydym

Nac ydym

19.

21.

Beth yw cyflog cyfartalog rheolwr / arweinydd yn eich gwasanaeth?

Gallwch ddarparu'r union gyflog os yw'n hysbys, neu os ydych chi'n cyflogi nifer o bobl yn y swydd hon gallwch gyfrifo'r cyfartaledd.

Os nad ydych yn siŵr o'r union gyfartaledd, rhowch amcangyfrif i ni.

Rhowch eich ateb fesul awr, wythnos, mis, tymor neu flwyddyn - pa un bynnag sydd hawsaf.

Byddwn hefyd yn gofyn i chi ddweud wrthym faint o oriau'r wythnos y mae'r cyfartaledd hwn yn eu cwmpasu (e.e. cyfartaledd ar gyfer rheolwr sy'n gweithio 15 awr yr wythnos)

Rhowch y cyflog gros cyn treth ac yswiriant gwladol

Fesul awr

Fesul wythnos

Fesul mis

Fesul tymor

Fesul blwyddyn

Os ydych yn ansicr, ysgrifennwch 'ddim yn gwybod' yma

22.

Faint o oriau gwaith yr wythnos mae hyn yn cynnwys? Nodwch rif os gwelwch yn dda.

23.

Ym mha flwyddyn ariannol y gosodwyd y cyflog hwn?

Ebrill 2024 - Mawrth 2025

Ebrill 2023 - Mawrth 2024

Ebrill 2022 - Mawrth 2023

Ebrill 2021 - Mawrth 2022

Cyn Mawrth 2022

Ddim yn gwybod

Arall (manylwch)

20.

24.

A ydych chi'n cyflogi unrhyw ymarferwyr gofal plant yn eich gwasanaeth?

Byddai hyn yn cynnwys unrhyw staff sy'n ymwneud yn uniongyrchol â darparu gofal i blant.

Ydym

Nad ydym

21.

25.

Beth yw cyflog cyfartalog ymarferydd gofal plant yn eich gwasanaeth?

Os ydych chi'n warchodwr plant, gallwch gyfeirio atoch eich hun yma.

Gallwch ddarparu'r union gyflog os yw'n hysbys, neu os ydych chi'n cyflogi nifer o bobl yn y swydd hon gallwch gyfrifo'r cyfartaledd.

Os nad ydych yn siŵr o'r union gyfartaledd, rhowch amcangyfrif i ni.

Rhowch eich ateb fesul awr, wythnos, mis, tymor neu flwyddyn - pa un bynnag sydd hawsaf.

Byddwn hefyd yn gofyn i chi ddweud wrthym faint o oriau'r wythnos y mae'r cyfartaledd hwn yn eu cwmpasu (e.e. cyfartaledd ar gyfer rheolwr sy'n gweithio 15 awr yr wythnos)

Rhowch y cyflog gros cyn treth ac yswiriant gwladol

Fesul blwyddyn

Fesul tymor

Fesul mis

Fesul wythnos

Os ydych yn ansicr, ysgrifennwch 'Ddim yn gwybod' yma.

26.

Faint o oriau gwaith yr wythnos mae hyn yn cynnwys? Nodwch rif os gwelwch yn dda.

27.

Ym mha flwyddyn ariannol y gosodwyd y cyflog hwn?

- Ebrill 2024 - Mawrth 2025
- Ebrill 2023 - Mawrth 2024
- Ebrill 2022 - Mawrth 2023
- April 2021 – March 2022
- Cyn Mawrth 2022
- Ddim yn gwybod
- Arall (manywch)

22.

28.

A ydych chi'n cyflogi unrhyw ymarferwyr chwarae yn eich gwasanaeth?

Byddai hyn yn cynnwys unrhyw staff sy'n ymwneud yn uniongyrchol ag arwain gweithgareddau chwarae i blant.

Ydym

Nac ydym

23.

29.

Beth yw cyflog cyfartalog ymarferydd chwarae yn eich gwasanaeth?

Gallwch ddarparu'r union gyflog os yw'n hysbys, neu os ydych chi'n cyflogi nifer o bobl yn y swydd hon gallwch gyfrifo'r cyfartaledd.

Os nad ydych yn siŵr o'r union gyfartaledd, rhowch amcangyfrif i ni.

Rhowch eich ateb fesul awr, wythnos, mis, tymor neu flwyddyn - pa un bynnag sydd hawsaf.

Byddwn hefyd yn gofyn i chi ddweud wrthym faint o oriau'r wythnos y mae'r cyfartaledd hwn yn eu cwmpasu (e.e. cyfartaledd ar gyfer rheolwr sy'n gweithio 15 awr yr wythnos)

Rhowch y cyflog gros cyn treth ac yswiriant gwladol

Fesul blwyddyn

Fesul tymor

Fesul mis

Fesul wythnos

Os ydych yn ansicr, ysgrifennwch 'Ddim yn gwybod' yma.

30.

Faint o oriau gwaith yr wythnos mae hyn yn cynnwys? Nodwch rif os gwelwch yn dda.

31.

Ym mha flwyddyn ariannol y gosodwyd y cyflog hwn?

Ebrill 2024 - Mawrth 2025

Ebrill 2023 - Mawrth 2024

Ebrill 2022 - Mawrth 2023

April 2021 – March 2022

Cyn Mawrth 2022

Ddim yn gwybod

Arall (manylwch)

24.

32.

A oes unrhyw staff eraill yn cael eu cyflogi yn eich gwasanaeth?

Byddai hyn yn cynnwys unrhyw staff sy'n darparu cymorth gweinyddol, arlwyo, glanhau, cludiant neu unrhyw wasanaethau eraill nad ydynt yn cynnwys cefnogi plant yn uniongyrchol.

Ydym

Nac ydym

25.

33.

Beth yw cyflog cyfartalog staff eraill a gyflogir yn eich gwasanaeth?

Gallwch ddarparu'r union gyflog os yw'n hysbys, neu os ydych chi'n cyflogi nifer o bobl yn y swydd hon gallwch gyfrifo'r cyfartaledd.

Os nad ydych yn siŵr o'r union gyfartaledd, rhowch amcangyfrif i ni.

Rhowch eich ateb fesul awr, wythnos, mis, tymor neu flwyddyn - pa un bynnag sydd hawsaf.

Byddwn hefyd yn gofyn i chi ddweud wrthym faint o oriau'r wythnos y mae'r cyfartaledd hwn yn eu cwmpasu (e.e. cyfartaledd ar gyfer rheolwr sy'n gweithio 15 awr yr wythnos)

Rhowch y cyflog gros cyn treth ac yswiriant gwladol

	Fesul awr	Fesul wythnos	Fesul mis	Fesul tymor	Fesul blwyddyn	Faint o oriau'r wythnos mae'r cyflog hwn yn ei gynnwys?
Cymorth gweinyddol	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cymorth cyllid/cyfrifyddu	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Arlwyo	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Glanhau	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Cludiant	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Arall (manylwch):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Arall (manylwch yma):

26.

34.

Mewn wythnos arferol, a oes unrhyw hyfforddeion, gwirfoddolwyr neu rieni yn cynorthwyo plant yn eich gwasanaeth yn uniongyrchol yn ddi-dâl?

Oes

Nac oes

Ddim yn gwybod

27.

35.

Nodwch nifer yr hyfforddeion / gwirfoddolwyr sy'n treulio 35+, 15-34 neu lai na 15 awr gyda chi mewn wythnos arferol

Nifer yr hyfforddeion/gwirfoddolwyr di-dâl

35+

15-34

Llai na 15

28.

36. O'r holl staff a gyflogir yn eich gwasanaeth, faint ohonynt sydd o'r oeddrannau canlynol?

Dan 18

18-20

21-22

23 ac uwch

29.

37. Dyma dudalen olaf yr arolwg. A oes unrhyw beth arall yr hoffech ei ddweud wrthym?

Atodiad 2: Galw am Dystiolaeth

Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n ystyried dyfodol y Cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach ar gyfer safleoedd gofal plant cofrestredig. Hoffem gasglu tystiolaeth gan sefydliadau cynrychioliadol ynghylch effeithiau posibl y cynllun hwn ar ddarparwyr gofal plant cymwys.

Ym mis Medi 2018, cafodd cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach parhaol Llywodraeth Cymru ei godi i lefel uwch, gan ddarparu rhyddhad ardrethi o 100% i bob safle gofal plant cofrestredig dros dair blynedd (1 Ebrill 2019-31 Mawrth 2022). Bwriad hyn oedd cydnabod rôl allweddol y sector fel galluogwr economaidd wrth gefnogi rhieni a gofalwyr i gael gwaith cyflogedig ac aros yn y gwaith hwnnw yn ogystal â chefnogi cynaliadwyedd lleoliadau.

Ym mis Medi 2021, yn dilyn cyhoeddi [adolygiad o Ryddhad Ardrethi Busnesau Bach ar gyfer safleoedd gofal plant cofrestredig](#), cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y byddem yn ymestyn y rhyddhad ardrethi ar lefel uwch i ddarparwyr gofal plant cofrestredig am dair blynedd ychwanegol, hyd at 31 Mawrth 2025. Bwriad yr estyniad tair blynedd hwn oedd cydnabod yr heriau ariannol sylweddol a oedd yn wynebu lleoliadau o ganlyniad i'r pandemig, a helpu i sicrhau lefel y ddarpariaeth sydd ei hangen ar blant a rhieni ac y maent yn dibynnu arni.

Amcanion y cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach ar lefel uwch yw:

- cefnogi cynaliadwyedd lleoliadau sy'n wynebu costau gweithredu a staffio cynyddol
- cefnogi darparwyr gofal plant i fod yn fwy sefydlog ac i dyfu
- helpu i greu swyddi gofal plant newydd a
- helpu i greu lleoedd gofal plant newydd a chynnal y rhai sy'n bodoli eisoes ledled Cymru.

Gan y bydd yr estyniad tair blynedd yn dod i ben ym mis Mawrth 2025, rydym bellach yn adolygu effaith y cynllun hwn ar gynaliadwyedd lleoliadau yng Nghymru i lywio'r camau nesaf. Ar hyn o bryd rydym yn casglu tystiolaeth gan ddarparwyr am eu gorbenion a'u costau, a fydd yn ein helpu i asesu effaith y rhaglen. Rydym hefyd yn adolygu data a gasglwyd fel rhan o'r cynllun Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach i asesu ei gyrhaeddiad.

Yn ogystal, byddem yn croesawu unrhyw wybodaeth gan sefydliadau CWLWM ar effaith bosibl y cynllun ar eich aelodau. Yn benodol, mae gennym ddiddordeb yn eich sylwadau ar gostau safleoedd a sut mae'r rhain wedi newid dros amser, ynghyd ag effaith ardrethi busnes a rhyddhad ardrethi busnes yn hyn o beth. Byddwn yn cyhoeddi adroddiad yn nodi ein canfyddiadau, ac mae'n bosibl y caiff tystiolaeth a gyflwynir gennych ei chynnwys yn yr adroddiad hwn. Gallwch roi gwybodaeth inni ar unrhyw ffurf.